

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

STANOVISKÁ

EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR

534. PLENÁRNE ZASADNUTIE EHSV, 18.4.2018 – 19.4.2018

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Financovanie Európskeho piliera sociálnych práv

(stanovisko z vlastnej iniciatívy)

(2018/C 262/01)

Spravodajkyňa: **Anne DEMELENNE**

Rozhodnutie plenárneho zhromaždenia	15. 2. 2018
Právny základ	článok 29 ods. 2 rokovacieho poriadku stanovisko z vlastnej iniciatívy
Príslušná sekcia	sekcia pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť
Prijaté v sekcii	26. 3. 2018
Prijaté v pléne	19. 4. 2018
Plenárne zasadnutie č.	534
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	155/3/4

1. Závbery a odporúčania

1.1 Zásady Európskeho piliera sociálnych práv (ďalej len „sociálny pilier“) a potreba jeho vykonávania spolu s vykonávaním Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj by v rokovaniach o budúcom viacročnom finančnom rámci EÚ po roku 2020 mali predstavovať jednu z hlavných línií.

1.2 Na uskutočnenie sociálneho piliera budú v členských štátoch potrebné zlepšenia. Sociálny prehľad, vypracovaný spolu s pilierom, poukazuje na nedostatky a výrazné rozdiely v celej EÚ. Na odstránenie týchto nedostatkov bude potrebné úsilie všetkých úrovní vrátane členských štátov, sociálnych partnerov a aktérov občianskej spoločnosti. Bude si to vyžadovať aj silnú rozpočtovú základňu, investície a bežné výdavky. Treba zvážiť, akým spôsobom sa bude financovať.

1.3 Potreba výdavkov je v krajinách s nižšími príjmami a v krajinách, ktoré v posledných rokoch zaznamenali pokles príjmov, mimoriadne veľká. Všetky čelia istým obmedzeniam na základe pravidiel EÚ týkajúcich sa rozpočtu a pravidiel týkajúcich sa úrovne dlhu. V rámci členských štátov a pomocou rôznych programov na úrovni EÚ je možné vytvoriť priestor na ďalšie výdavky.

1.4 Investície súkromného sektora môžu byť v niektorých oblastiach po vytvorení vhodných regulačných podmienok prínosom (napríklad rozšírenie digitálneho prístupu). Investície súkromného sektora však nebudú dostatočné a nemôžu zabezpečiť, že nedôjde k vylúčeniu sociálne slabších, čo je v rámci sociálneho piliera považované za dôležitú otázku.

Viac verejných investícií v členských štátoch možno zjednodušiť odkazom na „zlaté pravidlo“ pre verejné investície so sociálnym zameraním, ktoré by umožnilo väčšiu flexibilitu v rámci rozpočtových pravidiel ⁽¹⁾, so zreteľom na dosiahnutie cieľov Európskeho piliera sociálnych práv.

1.5 Viac verejných investícií možno podporiť aj prostredníctvom využívania existujúcich nástrojov EÚ, najmä európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF), ktoré sa môžu jasnejšie zameriavať na ciele zdôraznené v rámci sociálneho piliera. Verejné investície môže podporiť aj Európska investičná banka pomocou Európskeho fondu pre strategické investície (EFSI), ktorý jej v posledných rokoch umožnil udržať výšku jej úverov. Táto podpora by mala výslovne zahŕňať ciele súvisiace so sociálnym pilierom v súlade s jeho mandátom.

1.6 Vhodné daňové politiky vrátane účinného boja proti daňovým podvodom, vyhýbaniu sa daňovej povinnosti a agresívnemu daňovému plánovaniu by členským štátom a EÚ mali umožniť získať dodatočné prostriedky na to, aby prispeli k financovaniu sociálneho piliera. Zabezpečenie efektívneho využívania dodatočných finančných prostriedkov si vyžaduje vykonávanie akčných programov a plánov vykonávania sociálneho piliera ako neoddeliteľnej súčasti európskeho semestra, a najmä pri príprave národných programov reforiem a konvergenčných programov. EÚ by v tejto súvislosti mala preskúmať aj nové možnosti prostriedkov na zvýšenie vlastných zdrojov.

1.7 Vykonávanie sociálneho piliera si vyžaduje aktívne vlastníctvo, zodpovednosť a účasť príslušných zainteresovaných strán na všetkých jednotlivých úrovniach: európske inštitúcie, členské štáty a regionálne a miestne orgány, ako aj sociálni partneri a iné zainteresované strany občianskej spoločnosti.

2. Súvislosti

2.1 Európsky pilier sociálnych práv, ktorý 17. novembra 2017 vyhlásili a podpísali Rada EÚ, Európsky parlament a Európska komisia, má byť krokom k posilneniu sociálnych práv a pozitívnemu vplyvu na životy ľudí v krátkodobom a strednodobom horizonte. Dodržiavanie sociálneho piliera je spoločným záväzkom a zodpovednosťou EÚ, členských štátov a sociálnych partnerov.

2.2 Odzrkadľuje skutočnosť, že vedúci predstavitelia 27 členských štátov uznali potrebu prioritne riešiť otázku hospodárskej a sociálnej neistoty ⁽²⁾. Medzi dôvody naliehavosti sociálneho piliera patria slabé hospodárske a sociálne výsledky v mnohých krajinách od roku 2008; nové príležitosti a nové výzvy vyplývajúce z globalizácie, zmena klímy, rozsiahla migrácia, digitalizácia a starnutie obyvateľstva, zvýšená rozmanitosť na hospodárskej a sociálnej úrovni v rámci EÚ v dôsledku finančnej a hospodárskej krízy a politický vývoj v mnohých krajinách, ktoré predstavujú hrozbu pre budúcu jednotu a súdržnosť v Európe. Zvýšenie ratingu EÚ na „rating AAA v sociálnej oblasti“ prezentoval zvolený predseda Európskej komisie Európskemu parlamentu v októbri 2014 za „rovnako dôležitý ako rating AAA v hospodárskej a finančnej oblasti“ ⁽³⁾. Na dosiahnutie takéhoto cieľa je zjavne potrebné prijatie zodpovednosti na všetkých úrovniach v rámci EÚ. Splnením takéhoto cieľa by sa mohlo očakávať zlepšenie súdržnosti politickej a sociálnej stability a hospodárskej výkonnosti bez toho, aby sa zabúdalo na význam automatických stabilizátorov v prípade hospodárskych otrasov.

2.3 Ako uznal EHSV ⁽⁴⁾, sociálny pilier je politickým vyhlásením zámeru, keďže ešte stále nebol stanovený jasný plán jeho realizácie. Z tohto hľadiska je pilier naďalej nedokončený a chýba uznanie nových práv a povinností. V kontexte silnej ekonomiky a spravodlivého zdaňovania musia byť na úrovni členských štátov s podporou Európskej únie sprístupnené primerané finančné zdroje. Pôjde o kľúčový aspekt vykonávania sociálneho piliera.

⁽¹⁾ Ponaučenie z minulosti – vyhnúť sa drastickým úsporným opatreniam v EÚ, bod 1.6, zatiaľ nezverejnené; Hospodárska politika eurozóny na rok 2018, body 1.8 a 3.6, zatiaľ nezverejnené; Ú. v. EÚ C 327, 12.11.2013, s. 11; Ročný prieskum rastu na rok 2018, bod 1.4, zatiaľ nezverejnené; Ú. v. EÚ C 226, 16.7.2014, s. 21.

⁽²⁾ Brožúra Európsky pilier sociálnych práv, s. 6, (ISBN 978-92-79-74092-3).

⁽³⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-14-1525_sk.htm.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 81, 2.3.2018, s. 145.

2.4 Európska komisia má predložiť svoje návrhy na budúci viacročný finančný rámec (VFR) v máji 2018. Je nevyhnutné, aby sa sociálny pilier, ako aj ciele OSN pre trvalo udržateľný rozvoj, stali pre európske inštitúcie a členské štáty jednou z hlavných línií pri príprave budúceho dlhodobého rozpočtu EÚ, ktorý sa má uplatňovať od roku 2020.

2.5 Správne vykonávanie sociálneho piliera bude závisieť od vhodných politických reforiem v rámci členských štátov, napríklad z hľadiska vytvorenia vhodných mechanizmov na vytváranie kvalitných pracovných miest, zvyšovanie zručností a zabezpečenie efektívneho využívania verejných zdrojov. EHSV sa v súlade so svojimi predchádzajúcimi stanoviskami zasadzuje za štrukturálne reformy zamerané na sociálny a hospodársky vývoj: väčší počet kvalitných pracovných miest, udržateľný rast, kvalita z administratívneho a inštitucionálneho hľadiska a environmentálna udržateľnosť⁽⁵⁾. Takéto reformy by mali byť osobitne prispôbené jednotlivým štátom, mali by byť v súlade s národnými programami reforiem v záujme zlepšenia blahobytu a mali by mať demokratickú podporu, aby sa tak zabránilo univerzálnemu prístupu ku všetkým členským štátom⁽⁶⁾.

2.6 Riadne vykonávanie sociálneho piliera si bude vyžadovať aj posilnenie dostupných finančných zdrojov⁽⁷⁾. V súčasnosti tvoria výdavky EÚ na sociálne veci v priemere iba 0,3 % celkových verejných sociálnych výdavkov v EÚ, pričom podstatná časť pochádza z rozpočtov členských štátov⁽⁸⁾. Odchod Spojeného kráľovstva z EÚ bude mať významný vplyv na rozpočet EÚ. EHSV zdôrazňuje, že na vykonávanie sociálnych politík musia byť sprístupnené dostatočné zdroje. Podporuje žiadosť Európskeho parlamentu, aby sa súčasný 1 % strop pre výdavky EÚ zvýšil na 1,3 % HND⁽⁹⁾ a domnieva sa, že zvýšenie vlastných zdrojov EÚ, napríklad zvýšenie DPH, by bolo obzvlášť nespravodlivé v sociálnom kontexte. EHSV zdôrazňuje aj potrebu vyčleniť viac zdrojov na podporu politiky súdržnosti, podporu pracujúcich a občanov vo všeobecnosti. Osobitná pozornosť sa bude venovať získavaniu zručností pracovníkmi ako zdroj posilnenia hospodárstva. EHSV zároveň súhlasí s tým, že zvýšené financovanie by sa nemalo vzťahovať iba na bezpečnosť, obranu a kontrolu vonkajších hraníc. Európsky sociálny fond je dôležitou hybnou silou pre väčšiu konvergenciu a EHSV opätovne zdôrazňuje svoju požiadavku, aby sa neznižoval v prípade, ak sa budú musieť splniť budúce výzvy vzhľadom na budúci viacročný finančný rámec EÚ⁽¹⁰⁾.

2.7 Sociálny prehľad, ktorý tvorí prílohu k prezentácii sociálneho piliera Európskou komisiou⁽¹¹⁾, má byť nástrojom na monitorovanie pokroku smerom k dosiahnutiu cieľa spravodlivejšej Európy so silnejším sociálnym rozmerom. Bol kritizovaný za výber niektorých ukazovateľov, za časové obdobia použité na porovnávanie a v niektorých prípadoch za sprievodný výklad⁽¹²⁾. EHSV už predtým vyzýval na jeho vylepšenie⁽¹³⁾.

2.8 V niektorých prípadoch boli zjavne použité nevhodné ukazovatele. Platí to v prípade pokroku v znižovaní rozdielov v mzdách a zamestnanosti medzi mužmi a ženami. V oboch prípadoch došlo k skráteniu pracovného času, ktoré je však rozsiahlejšie u mužov než u žien, takže menší rozdiel (ukazovateľ použitý v prehľade) nevykazuje jasné zlepšenie. Okrem toho sa líšia obdobia na posudzovanie pokroku, ktoré niekedy ukazujú iba jeden rok a niekedy dlhšie obdobie ešte pred krízou, ktorá vypukla v roku 2008. Na určenie dlhodobějších trendov je vhodnejšie dlhšie časové obdobie. Ukazovatele tiež musia byť interpretované pružne a postupom času sa musia prispôbovať, pričom sa využíva rozvoj odborných znalostí

⁽⁵⁾ Napríklad zlepšenie podnikateľského prostredia, financovanie podnikov a výdavkov v oblasti výskumu a vývoja, zvýšenie produktivity podnikov, odvetví a hospodárstiev, podpora vytvárania kvalitných pracovných miest s vyššími mzdami a súčasné znižovanie počtu dočasných a nestabilných pracovných miest s nízkymi mzdami, posilnenie kolektívneho vyjednávania a autonómie sociálnych partnerov v rámci neho, ako aj sociálneho dialógu na miestnej, regionálnej, vnútroštátnej a európskej úrovni, reforma verejných správ, aby boli efektívnejšie z hľadiska hospodárskeho a sociálneho rozvoja a transparentnejšie pre verejnosť, podpora kvality systémov vzdelávania a odbornej prípravy pre pracovníkov s cieľom zaistiť rovnaké príležitosti a výsledky pre všetky sociálne skupiny.

⁽⁶⁾ Podpora štrukturálnych reforiem v členských štátoch, bod 3.9, zatiaľ nezverejnené.

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ C 81, 2.3.2018, s. 145.

⁽⁸⁾ Diskusný dokument o sociálnom rozmere Európy, s. 24.

⁽⁹⁾ Uznesenie Európskeho parlamentu zo 14. marca 2018: Budúci VFR: príprava pozície Parlamentu k VFR na obdobie po roku 2020 – [2017/2052(INI)]. Spoluspravodajcovia: Jan Olbrycht, Isabelle Thomas, bod 14.

⁽¹⁰⁾ Ú. v. EÚ C 81, 2.3.2018, s. 145, Ú. v. EÚ C 81, 2.3.2018, s. 131.

⁽¹¹⁾ <https://composite-indicators.jrc.ec.europa.eu/social-scoreboard/#>.

⁽¹²⁾ Galgoczi, B. a kol., The Social Scoreboard Revisited, ETUI, 2017.

⁽¹³⁾ Ú. v. EÚ C 81, 2.3.2018, s. 145.

a údaje zo zdrojov, ako je Eurofound. Revízia a aktualizácia ukazovateľov by mali byť výsledkom otvorenej diskusie, do ktorej budú zapojení sociálni partneri a ďalšie zainteresované strany občianskej spoločnosti.

2.9 Napriek výhradám je prehľad ukazovateľom rozsahu úlohy, ktorá sa má splniť, ak sa majú dosiahnuť stanovené ciele. Vykazuje nedostatky vo všetkých členských štátoch a výrazné rozdiely v úrovniach medzi členskými štátmi, ktoré môžu viesť k nárastu sociálnych nerovností. Prijateľná úroveň príjmov, životnej úrovne, sociálneho zabezpečenia, poskytnutého blahobytu, dosiahnutého vzdelania a digitálneho prístupu zjavne nie je dosiahnutá vo všetkých členských štátoch.

2.10 Z údajov o úrovni zamestnanosti a nezamestnanosti je viditeľný rozsah rozdielov. Miera zamestnanosti v Grécku bola 56 %, pričom vo Švédsku dosiahla 81 %. Miera nezamestnanosti v Grécku bola 23 % v porovnaní so 4 % v Nemecku, čo je najnižšia miera v EÚ. Tieto údaje z prehľadu naznačujú veľké rozdiely v sociálnych podmienkach v celej EÚ s oveľa vyššou úrovňou nevyužitého potenciálu v niektorých krajinách než v iných.

2.11 Mnohé ďalšie ukazovatele o tom svedčia tiež. Napríklad podiel osôb, ktoré predčasne ukončili vzdelávanie, dosahuje v Španielsku 20 % populácie vo veku 18 – 24 rokov, ale menej ako 3 % v Chorvátsku. Posledný údaj poskytuje aj klamlivý obraz o všeobecnom postavení mladých ľudí: z ukazovateľa miery nezamestnanosti mládeže vyplýva, že Chorvátsko patrí k jedným z najhorších v EÚ. Podiel obyvateľstva ohrozeného chudobou dosahuje v Bulharsku 40 % v porovnaní s priemerom EÚ vo výške 23 %.

2.12 Miera NEET⁽¹⁴⁾ (percento osôb vo veku 15 – 24 rokov, ktoré nie sú zamestnané, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy) sa pohybuje od 20 % v Taliansku po menej ako 5 % v Holandsku. Aktivačnú podporu (vrátane odbornej prípravy, stimulov v oblasti zamestnanosti a podobných opatrení) poberá 54 % tých, ktorí chcú pracovať v Dánsku, ale menej ako 3 % tých, ktorí chcú pracovať v Bulharsku.

2.13 Podiel detí vo veku 0 – 3 roky, ktoré sú v celodenných opatrovateľských zariadeniach, sa pohybuje od 1,1 % na Slovensku po viac ako 77 % v Dánsku. Nesplnené zdravotné potreby, spravidla kvôli finančným obmedzeniam, sú v Estónsku a Grécku hlásené v prípade viac ako 12 %, ale v Rakúsku sú minimálne.

2.14 V celej EÚ nemá 44 % obyvateľstva primerané digitálne zručnosti, a to od 74 % v Bulharsku po 14 % v Luxembursku.

2.15 Realizácia sociálneho piliera by preto pre mnohých občanov zlepšila sociálne podmienky i podmienky na pracovnom trhu, a tým by zároveň zvýšila hospodársky potenciál EÚ. Znamená to konvergenciu smerom nahor pre krajiny, ktoré v súčasnosti zaostávajú. Niektoré ukazovatele vykazujú v posledných rokoch zlepšenia, nie však všetky, a dokonca aj tam sú stále veľké rozdiely.

2.16 Realizácia sociálneho piliera bude obrovskou výzvou, ktorá si vyžaduje záväzok členských štátov s podporou Európskej únie. Bude si vyžadovať aj plné zapojenie sociálnych partnerov a podnecovanie a podporu ich spoločnej činnosti, konkrétne uzatvárania a vylepšeného rozsahu kolektívnych dohôd, najmä v oblasti istoty zamestnania, kvality práce, mzdových podmienok a zdravia a bezpečnosti pri práci. Organizácie občianskej spoločnosti, ktoré majú skúsenosti a vedomosti o problémoch, môžu byť tiež významným prínosom. Súkromné podniky môžu tiež významne prispieť aj vo forme verejno-súkromných partnerstiev, investícií do rozvoja zručností a kvalifikácií v rámci podnikov.

3. Oblasť politiky

3.1 Kroky na ďalšie vykonávanie môžu zahŕňať nové legislatívne a nelegislatívne opatrenia vrátane zabezpečenia toho, aby sa v členských štátoch skutočne realizovali prijaté politiky, využívanie európskeho semestra a odporúčania pre jednotlivé krajiny vydané v rámci tohto procesu⁽¹⁵⁾. Na úspešné vykonávanie týchto iniciatív je nevyhnutné zapojenie sociálnych partnerov na všetkých úrovniach.

⁽¹⁴⁾ „Nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy“.

⁽¹⁵⁾ Ú. v. EÚ C 81, 2.3.2018, s. 145.

3.2 Odporúčania pre jednotlivé krajiny v roku 2015 a/alebo 2016 zahŕňali oblasti uvedené v sociálnom pilieri, najmä v súvislosti s dôchodkami, verejnými službami, sociálnou starostlivosťou, zdravotnou starostlivosťou, starostlivosťou o deti, bývaním, zvyšovaním zručností, aktívnymi politikami trhu práce a vzdelávaním.

3.3 Aby však takéto odporúčania mali zmysel, musia byť založené na predpoklade, že budú k dispozícii potrebné finančné prostriedky. EÚ môže v tejto súvislosti zohrávať pozitívnu úlohu prostredníctvom rôznych programov a flexibility pravidiel o štátnych rozpočtoch a úrovni štátneho dlhu.

3.4 Otázky týkajúce sa investícií a finančných prostriedkov vznikajú rôznymi spôsobmi vo všetkých oblastiach, na ktoré sa vzťahuje sociálny pilier. Sociálny prehľad tiež pomáha preukázať potrebu investícií do špecifických oblastí vo všetkých členských štátoch, a najmä v štátoch s nižšími príjmami. Financovanie sociálneho piliera preto súvisí s otázkami makroekonomickej politiky, pričom politiky riadenia hospodárstva sú zamerané na sociálnu konvergenciu a nie na sociálnu divergenciu vrátane diskusií o riadení eurozóny a politik na podporu investícií vrátane sociálnych investícií.

3.5 EHSV sa už zasadzoval za mnohé pozitívne účinky dobre plánovaných, účinných a efektívnych sociálnych investícií zameraných na budúcnosť, ktoré, ako sa akceptovalo v balíku sociálnych investícií Európskej komisie, by sa nemali vnímať ako náklady, ale ako investície do potenciálu rastu a zamestnanosti v Európe. EHSV vyjadril poľutovanie, že pre efektívne vykonávanie týchto cieľov sa neurobilo viac. Sociálne investície ponúkajú hospodársku a sociálnu návratnosť v priebehu času, pokiaľ ide o nárast zamestnanosti alebo pracovných príjmov, zlepšenie zdravia, zníženie nezamestnanosti, lepšie vzdelanie, zníženie chudoby a sociálneho vylúčenia atď. Takisto zlepšuje prosperitu a blahobyt jednotlivcov a zároveň posilňuje ekonomiku tým, že zabezpečuje kvalifikovanejšiu pracovnú silu, vyššiu produktivitu a zamestnanosť. Takéto investície, najmä pri zvyšovaní udržateľného rastu, by mohli prispieť aj k posilneniu zručností a kvalifikácie ľudí, k zlepšeniu ich príležitostí v spoločnosti a na trhu práce, ako aj k stimulovaniu hospodárstva, čo EÚ pomôže v tom, aby z krízy vyšla silnejšia. Okrem toho by zabezpečili efektívnejšie a účinnejšie verejné výdavky, čo zo strednodobého až dlhodobého hľadiska financovania povedie k úsporám verejných rozpočtov⁽¹⁶⁾. EHSV tiež zdôraznil dlhodobé náklady na nekonanie a investovanie do sociálnej sféry. EHSV v tejto súvislosti zdôraznil aj význam investovania do rozsiahlych systémov sociálneho zabezpečenia aj vzhľadom na to, že pôsobia ako automatický stabilizátor⁽¹⁷⁾.

3.6 Medzi témy uvedené v sociálnom pilieri, ktoré nemožno riešiť bez väčších investícií alebo bežných výdavkov patria: právo na kvalitné a inkluzívne vzdelávanie, odbornú prípravu a celoživotné vzdelávanie; podpora pri hľadaní práce; zlepšenie rodovej rovnosti a zníženie rozdielov v odmeňovaní žien a mužov; predchádzanie chudobe pracujúcich; prístup k službám starostlivosti; dostupné predškolské vzdelávanie; primerané sociálne zabezpečenie; primerané dávky v nezamestnanosti; dôchodky zabezpečujúce primeraný príjem; dôstojnosť v starobe; cenovo dostupná preventívna a liečebná zdravotná starostlivosť dobrej kvality; cenovo dostupné služby dlhodobej starostlivosti dobrej kvality; sociálne bývanie alebo pomoc na bývanie dobrej kvality a prístup k vode, kanalizácii, energii, doprave, finančným službám a digitálnej komunikácii.

3.7 Hlavnými fondmi EÚ pre hospodársky a sociálny rast sú európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF), iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí (YEL), programy pre konkurencieschopnosť a Európsky fond pre strategické investície (EFIS). Investície môžu pochádzať aj z vlastných rozpočtov členských štátov a zo súkromných zdrojov.

3.8 Európske štrukturálne a investičné fondy sú najdôležitejším zdrojom so zložitými procesmi dohľadu a hodnotenia investícií, ktoré boli identifikované v predchádzajúcom stanovisku EHSV ako prostriedok na dosiahnutie väčšieho objemu investícií do reálnej ekonomiky. Viedli k zvýšeným investíciám verejného sektora do krajín s nižšími príjmami, ale neboli postačujúce na kompenzáciu poklesu investícií z iných zdrojov alebo na zabezpečenie rýchlej konvergenencie na hospodárskej a sociálnej úrovni. Je dôležité zabezpečiť, aby sa tieto finančné prostriedky posilnili a zvýšili s cieľom podporiť úsilie o vykonávanie sociálneho piliera. EHSV opakovane vyjadruje svoju podporu zámeru preskúmať predpisy, ktorými sa riadia EŠIF, a lepšie vyhodnotiť účinnosť a efektívnosť ich prínosu⁽¹⁸⁾.

3.9 Je možné zabezpečiť zameranie investícií v súlade s cieľmi sociálneho piliera, a to z hľadiska vykonávaných činností, ako aj z hľadiska podmienok na zabezpečenie spravodlivých postupov pri zamestnávaní a podpore pre skupiny, ktoré sú inak vylúčené.

⁽¹⁶⁾ Ú. v. EÚ C 125, 21.4.2017, s. 10.

⁽¹⁷⁾ Ú. v. EÚ C 226, 16.7.2014, s. 21.

⁽¹⁸⁾ Ú. v. EÚ C 303, 19.8.2016, s. 94.

3.10 EFSI poskytuje Európskej investičnej banke záruku, ktorá jej umožňuje udržiavať úverové limity, ktoré by inak museli čeliť zníženiu. Tak ako projekty EIB vo všeobecnosti môže podporovať projekty, ktoré sú v súlade so sociálnym pilierom. V niektorých prípadoch tak robí (podporuje niektoré sociálne podnikanie a niektorú zdravotnú a sociálnu starostlivosť). Uprednostňovali sa typickejšie komerčné projekty, takže sociálne výhody sú skôr vedľajším produktom ako cieľom.

3.11 EHSV požiadal, aby sa posilnil sociálny rozmer uplatňovania EFSI, napríklad pokiaľ ide o vzdelávanie, odbornú prípravu a odborné vzdelávanie v oblasti zručností a celoživotného vzdelávania, rozvoj tvorivých a kultúrnych odvetví, inovácie v zdravotníctve a medicíne a infraštruktúry v oblasti sociálnych služieb, sociálneho bývania a starostlivosti o deti, v oblasti cestovného ruchu a ochrany životného prostredia. Investičný plán pre Európu by mal jasne podporovať záväzky konferencie COP21 ⁽¹⁹⁾.

3.12 Malý dôraz sa kladie aj na vyhodnotenie projektov a dohľad nad projektmi týkajúcimi sa podmienok zamestnávania, začlenenia znevýhodnených skupín a investícií do fyzickej infraštruktúry pre sociálne služby.

3.13 Pôvodným záväzkom bolo vyhnúť sa pri vyčleňovaní zdrojov EFSI geografickým hľadiskám, pričom mnohé krajiny s nízkymi príjmami ich dostávajú veľmi málo, a to aj napriek preukázateľne vysokej úrovni potreby. Prímerané zmeny pravidiel môžu zabezpečiť uprednostnenie menej rozvinutých krajín v druhej fáze činnosti.

3.14 Financovanie vykonávania sociálneho piliera bude tiež do veľkej miery závisieť od zdrojov dostupných na úrovni členských štátov. Bude si vyžadovať finančné prostriedky zo štátnych rozpočtov na investície a tiež na prevádzkové náklady na činnosti v budúcich rokoch. To môže byť obmedzené pravidlami týkajúcimi sa rozpočtu EÚ a pravidlami týkajúcimi sa dlhu ⁽²⁰⁾. Ako už opakovane zdôraznil EHSV ⁽²¹⁾, malo by sa uvažovať o spôsoboch zvýšenia pružnosti, ktorú umožňujú tieto prostriedky, napríklad „zlaté pravidlo“, ktoré by umožnilo verejné investície so sociálnym zameraním, ktoré zároveň povedú k udržateľnému hospodárskemu rastu, s cieľom dosiahnuť ciele sociálneho piliera najmä prostredníctvom zvýšenia úrovne príjmov, silnejšej sociálnej súdržnosti a zabránením vylúčeniu inak znevýhodnených skupín, ktoré sa inak nemôžu plnohodnotne zapájať do spoločnosti.

3.15 Zodpovednosť podnikov a korporácií je tiež kľúčová pri financovaní sociálnych cieľov. Samotné súkromné investície sa nebudú zaoberať cieľmi sociálneho piliera, ale okrem verejnej zodpovednosti prispievať v mnohých dotknutých oblastiach (napríklad vrátane zamestnanosti, zlepšovania zručností súvisiacich s digitalizáciou a sociálnej starostlivosti) by mal existovať priestor pre súkromné investície, najmä s primeranými regulačnými rámcami a určitou finančnou podporou z verejných zdrojov, ako sú napríklad európske štrukturálne a investičné fondy a/alebo EIB.

3.16 Potreba finančných zdrojov na vykonávanie sociálneho piliera by mala byť uznaná a plánovaná. Existujú už vhodné inštitucionálne rámce. Referenčný rámec pre európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF) a EFSI by sa mal objasniť s cieľom výslovne odkázať na sociálny pilier, a v rozpočte EÚ a v rozpočtoch členských štátov by sa mali započítať náklady súvisiace s posilnením jeho cieľov.

3.17 V kontexte boja proti daňovým podvodom, daňovým rajom a agresívnemu daňovému plánovaniu a na zníženie nespravodlivej daňovej súťaže medzi členskými štátmi ⁽²²⁾ by sa napokon mali posilniť opatrenia Európskej komisie týkajúce sa spravodlivého zdaňovania (pokiaľ ide o nadnárodné spoločnosti i jednotlivcov), ako aj opatrenia na boj proti sprenevere rozpočtových zdrojov EÚ a podvodom s nimi ⁽²³⁾. V súvislosti s hľadaním nových zdrojov daňových príjmov na financovanie sociálneho piliera pri plnom dodržiavaní zásady subsidiarity by bolo vhodné podporovať druhy zdaňovania, ktoré zohľadňujú príspevkové kapacity každého z nich a zároveň rešpektujú stimuly na podporu udržateľného hospodárskeho rastu.

⁽¹⁹⁾ Ú. v. EÚ C 75, 10.3.2017, s. 57.

⁽²⁰⁾ Ú. v. EÚ C 177, 18.5.2016, s. 35.

⁽²¹⁾ Ponaučenie z minulosti – vyhnúť sa drastickým úsporným opatreniam v EÚ, bod 1.6, zatiaľ nezverejnené; Hospodárska politika eurozóny na rok 2018, body 1.8 a 3.6, zatiaľ nezverejnené; Ú. v. EÚ C 327, 12.11.2013, s. 11; Ročný prieskum rastu na rok 2018, bod 1.4, zatiaľ nezverejnené; Ú. v. EÚ C 226, 16.7.2014, s. 21.

⁽²²⁾ Ú. v. EÚ C 81, 2.3.2018, s. 131.

⁽²³⁾ Ročný prieskum rastu na rok 2018, bod 3.3.4, zatiaľ nezverejnené.

3.18 Pokiaľ ide o financovanie rozpočtu EÚ, EHSV súhlasí s analýzou uvedenou v správe o budúcom financovaní EÚ, ktorú vypracovala skupina na vysokej úrovni pre vlastné zdroje, v ktorej žiada o rozpočet EÚ s prevahou nezávislých, transparentných a spravodlivých vlastných zdrojov⁽²⁴⁾. EHSV sa okrem toho nazdáva, že by sa malo dosiahnuť kvantitatívne zlepšenie rozpočtu.

V Bruseli 19. apríla 2018

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Luca JAHIER

⁽²⁴⁾ Ú. v. EÚ C 81, 2.3.2018, s. 131.